Әл-Фараби атындығы Қазақ ұлттық университеті
Философия және саясаттану факультеті

ҒЫЛЫМ ТАРИХЫ МЕН ФИЛОСОФИЯСЫ

Сулейменов Пірімбек Мұханбетұлы

Философия кафедрасының доценті

1 – ДӘРІС

ҒЫЛЫМ ТАРИХЫ МЕН ФИЛОСОФИЯСЫНА КІРІСПЕ

МАҚСАТЫ

Ғылым тарихы мен философиясының қалыптасуы мен дамуын, зерттеу объектілерін, жан-жақты қарастырып жалпы ортақ түсінік беру.

ЖОСПАР

1. Ғылым тарихы мен философиясының қалыптасуы.
2. Ғылымның пайда болуы.
3. Ғылым философиясының даму бағыттары.

ҒЫЛЫМНЫҢ ОТАНЫ

- Ғылымды зерттеуші ғалымдардың бәрі дерлік ғылымның отаны **көне Грекия** деп мойындайды.
- Гректер **Египет пен Вавилон** империяларында бірнеше жүзжылдықтарға созылған соғыстардан аман қалған, өздерінің ақыл-ойының, ойлау қабілетінің күштілігі арқасында өздерінің білімдерін қоса отырып жаңа дәрежеге көтере білген.

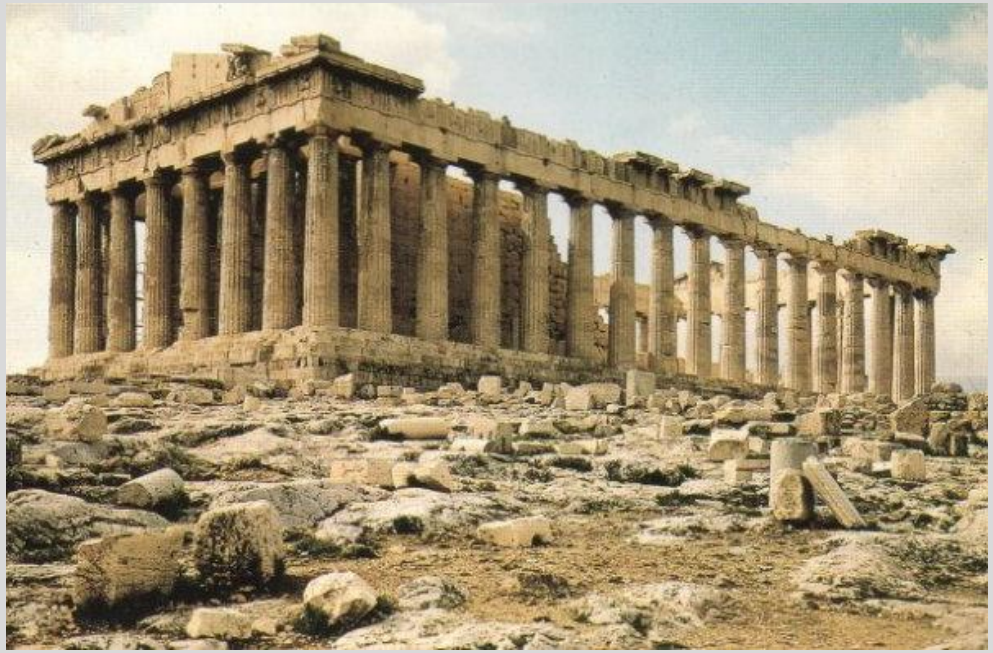

atomiyme.com

ҒЫЛЫМНЫҢ ПАЙДА БОЛУЫ

Ғалымдардың бір тобы ғылым ежелгі дүниенің антикалық кезеңінде, яғни, осыдан **2,5 мың жыл бұрын** пайда болды десе, ғалымдардың екінші бір тобы нағыз ғылым тек Жаңа Дәуір кезеңінде, шамамен **XVIII-ғасырда** қалыптасты деген пікірді ұстанады.

Ғылым – табиғат, қоғам және адам туралы білімдер өндіруге бағытталған зерттеу қызметі саласы. Бұл анықтамадан ғылымның зерттеу пәні туралы түсінік алуға болады.

Бірақ ғылым процесіндегі басты тұлға, ғылымның басты субьектісі де, объектісі де – **адам.** Бірте-бірте қоғам турал ғылыми түсініктер жинақтау қажеттігі туындады.

В.В.ИЛЬИН ЖІКТЕУІ

Классикалық

Неоклассикалық емес

Классикалық емес

sgn4.bmstu.ru

В.В.Ильин

ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ФИЛОСОФИЯ

Ғылым – объективті (яғни дербес түсінікке тәуелсіз) болмыс.

Ғылым нақты шынайы әлемнің үздік моделін ғана ұсынады.

Философия – ғылымнан айырмашылығы оның субъективтілігінде.

Философия адамның әлемдегі орнын сонымен қатар әлемді бейнелеуге тырысады феномен.

ҒЫЛЫМ КҮРДЕЛІ ӘЛЕУМЕТТІК ФУНКЦИЯЛАРЫ

Бұл функциялар ғылымның өзінің дамуымен бірге үнемі өзгеріп, толықтырылып және ғылымның дамуына өзіндік әсерін тигізіп отырады.

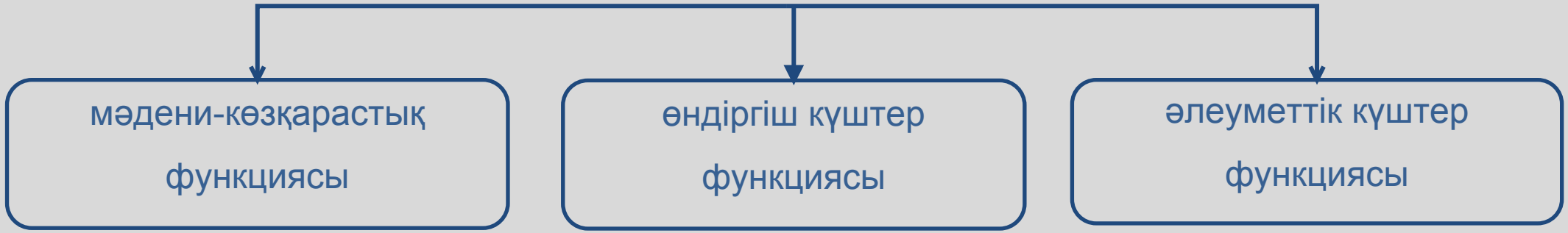

ҒЫЛЫМНЫҢ ФИЛОСОФИЯСЫНЫҢ НЕГІЗГІ ДАМУ БАҒЫТТАРЫ

Интернализм → ғылыми білімнің ішкі табиғатымен байланысты факторларды ғылымның дамуының қозғаушы күші ретінде таниды.

Экстернализм → бұл концепцияға қарсы, оның өкілдерінің пікірі бойынша, ғылымға сыртқы факторлардың әсері мықты.

Позитивизм → ғылым нақты, тәжірибеден өткен, дәлеледенген фактілерге сүйене отырып дамиды.

ҒЫЛЫМ КӨПҚЫРЛЫ, КӨПАСТАРЛЫ ӘЛЕУМЕТТІК ФЕНОМЕН

Ғылымды зерттеудің **негізгі апектісі -** ол ғылым философиясы.

Ғылымды философиялық тұрғыдан зерттеу аса маңызды және ол ғылым мен ғылыми қызметті зерттейтін басқа пәндердің арасында ерекше, басты орын алады.

ҚОРЫТЫНДЫ

1. Ғылым тарихы мен философиясы тарихи-ғылыми оқиғаларды хронологиялық жағынан тізбелеп сипаттап қою емес.
2. Оның мақсаты — ғылым мен техниканың даму заңдылықтарын ашуға теориялық тұғрыда ықпал ету болып табылады.
3. Ғылым тарихы тек философиялық тұжырымдарға эмпирикалық негіз, сонымен қатар, өзінің ары қарай дамуына анағұрлым тиімді жолды таңдап алады.

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Алтаев Ж. А., Байтенова Н.Ж., т.б. Ғылым тарихы мен философиясы А., Раритет 2009 ж.
2. Ібжарова Ш.А., Зәурбекова Л.Р. Ғылым тарихы мен философиясы: Оқу құралы – 2-ші басылым / Қазақ ұлттық аграрлық университеті. – Алматы, 2010. – 189 б.
3. Степин В.С. История и философия науки: Учебник. М., 2011
4. Крянев Ю.В., Моторин Л.Е. История и философия науки:Уч.пособие. М., 2011
5. Мареев С.Н., Майданский А.Д. Философия науки. М., 2010

Интернет-ресурстары

1. https://platona.net/load/
2. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiP6bOF0oXAhUpg_0HHaX2CiMQFnoECB0QAQ&url=https%3A%2F%2Felar.urfu.ru%2Fbitstream%2F10995%2F28647%2F1%2F978-5-7996-1142-2_2014.pdf&usg=AOvVaw1i3w9Gqy966s6CbeKmLsZH